

Colette.

Colette és una de les grans figures de la literatura francesa i tot un símbol d'alliberament femení. Actualment només es pot trobar una obra seva en català a les llibreries, *El blat tendre*, que vam tenir l'honor d'editar a la col·lecció Petits Plaers de Viena. Escrit fa cent anys (es va publicar l'any 1923), és un llibre que encara ens remou per dins i amb el qual els lectors s'hi han sentit molt identificats. Ens narra el pas de la infància a la vida adulta, aquell trasbals emocional i social que ens obliga a madurar de cop, a deixar enrere el país segur de la infantesa per entrar a l'adolescència i esdevenir responsables dels nostres actes i decisions. També a descobrir i gestionar el desig, i fer-ho com a dona adolescent en un sistema patriarcal. Han passat cent anys, sí, però els sentiments que ens relata Colette no han canviat.

Criada al camp, Colette es casà molt jove amb l'escriptor parisenc Willy. Força més gran que ella, era un escriptor d'èxit, una marca. Tenia tota una plantilla d'escriptors i ell signava. Willy va obrir a Colette tot el món de la bohèmia i la cultura de París. En un moment en què Willy es va quedar sense idees i s'acumulaven les factures (ja que gastava molt en festes i dones) va encoratjar Colette a escriure els seus records d'infantesa i joventut, *Claudine à l'école*. Aquest relat es va publicar signat per Willy. Va ser un èxit espectacular. Tothom volia ser Claudine, que es va convertir en la representant de la nova adolescent moderna. Totes les noies es van començar a tallar els cabells i a vestir com ella... Van llençar tota mena de productes aprofitant el filó: perfum Claudine, sabó Claudine... De fet, d'aquí ve el nom del coll Claudine, que aquest any està tant de moda. Totes les joves volien ser Claudine, la nova adolescent francesa, rebel i independent, i per això totes van començar a portar el coll escolar de Claudine.

Claudine va ser un èxit brutal, el més gran que havia tingut mai Willy. Però els diners tornaven a escassejar. Willy va voler seguir amb l'èxit i publicar més llibres de Claudine. Quan Colette s'hi negava, Willy la tancava hores en una habitació fins que no li entregava unes pàgines.

Eren el matrimoni de moda, jugaven a la identificació de Colette amb Claudine. Willy era un vividor, bevedor, jugador i infidel. Però no va suportar que Colette tingués també amants (dones), i el 1906 es van divorciar. Colette inicià una batalla legal per reivindicar l'autoria de les seves obres, que va poder demostrar gràcies a un quadern manuscrit de Claudine, que un dels «negres» de Willy (desobeint les seves ordres) havia salvat del foc i li havia entregat. Allí es veia la lletra manuscrita de Colette i anotacions d'editor de Willy.

Molt interessada en el teatre i la dansa, va participar en diverses peces de *music-hall*. Més d'un cop va haver de venir la policia a clausurar els seus espectacles al Moulin Rouge. La seva primera obra la va representar al Moulin Rouge amb la seva amant Missy, una noble alemanya que vestia com un home en una època en què això estava penat. Va animar Colette a vestir amb pantalons, i va ser una de les primeres dones a fer-ho malgrat la prohibició legal.

Va ser amiga dels intel·lectuals francesos de la seva època, com Jean Cocteau, Paul Valéry o André Gide. Tots ells admiraven el seu talent. També va ser amiga de Coco Chanel. De fet, la seva boutique de París es deia Colette en honor seu.

Colette va conèixer l'èxit i el reconeixement en vida. Fou la primera escriptora a formar part de l'Académie Goncourt i també la primera a presidir-la.

Visqué sempre com volgué, tingué amants, tant dones com homes, i es casà tres vegades. Va salvar la vida al seu tercer marit quan el va aconseguir treure d'un camp de concentració (era jueu) gràcies a les seves influències.

Quan va morir Colette, l'Església li va negar un funeral catòlic per la seva vida «dissoluta», però en canvi se li va fer un funeral d'estat. El primer dedicat a una dona.

Colette explicava que *El blat tendre* era el llibre que més s'estimava de la seva producció literària. L'any 1954, el cineasta Claude Autant-Lara en va filmar una adaptació cinematogràfica. Colette, que llavors ja tenia més de 80 anys i que moriria poc després, va poder assistir encara a la primera projecció pública i va adreçar un discurs als assistents, en el qual deia: «D'entre els meus llibres, *El blat tendre*, que tracta de pintar l'amor naixent i el difícil pas de la infantesa a l'adolescència, és potser per a mi el més estimat de tots.»

Colette i Willy.

Llegir *El blat tendre* és com posar l'orella en un cargol de mar... Ens porta el so de les ones, ens fa sentir l'escalfor del sol d'estiu a la pell, ens sala els llavis i ens fa enyorar el nostre primer amor. Per la bellesa de la narració i per la complexitat psicològica dels personatges, vaig creure que era un llibre que podia interessar molts lectors d'avui en dia.

Encara que em semblava impossible que poguéssim aconseguir-ne els drets (no podia ser que ningú estigués editant aquesta joia!), els vam obtenir tant en català com en castellà.

Per al català, vaig optar per recuperar la traducció de Ramon Folch i Camarasa de l'any 85: és una traducció excel·lent d'un traductor excel·lent. Va morir poc abans que l'hi pogués demanar, però als seus hereus els va fer molta il·lusió reivindicar la seva tasca de traductor i vam poder publicar-la.

Veiem molts aspectes de la vida de la mateixa Colette reflectits en l'obra. L'episodi de la dama blanca està inspirat probablement en la relació que va tenir amb el fill de divuit anys del seu segon marit, i el seu amor per la natura i per la costa bretona.

Per què és un llibre important de llegir-lo encara ara? Marta Roqueta comentava amb molt d'encert que «*El blat tendre* (Colette) és un *Gent normal* (Sally Rooney) ben fet: personatges, narració i estil, tot ben escrit. Sense les pretensions de fer passar per retrat generacional les cabòries d'un amor adolescent marcat per l'estira-i-arronsa de les relacions heterosexuales a l'ús. La protagonista, la Vinca, és més potent que la de *Normal people*. Vinca està limitada pels mandats de gènere de fa un segle i el seu marge de maniobra consisteix en una negociació. Ara ens fan passar per emancipadora l'actualització de la dona feble burgesa.» Crec que és important tenir referents femenins com la Vinca, que no han de disculpar-se amb un trauma previ per poder ser una dona segura i forta.

Colette amb vestit d'home.

El procés de la coberta va ser força complicat. El dissenyador em va fer moltes propostes molt bones, però cap era LA coberta. I la línia que li demanava era una aposta molt diferent a les de les altres edicions d'*El blat tendre*, on en totes apareixien dos adolescents sobre un camp verd de blat. Ens allunyàvem del blat per apostar per petxines i elements marins. Crec que ens trasllada molt bé al món sensorial de Colette i que, com l'obra, és entre naïf, sensorial i sensual. El traductor en castellà havia visitat la casa de camp de Colette i em va comentar que estava plena de petxines que emprava com a petjapapers. També que a la seva taula no hi havia diccionaris i llibres de teoria literària, sinó llibres de flora i fauna, de noms de flors, arbres... Vam voler fer una coberta que hagués pogut agradar a Colette.

Coberta del llibre El blat tendre.

En una ressenya d'*El blat tendre* de Laura Ramos Cartanyà a *Nosaltres la veu*, es comenta: «Colette se'ns presenta poderosa amb una veu impregnada de sensualitat que encisa amb les seves descripcions pròpies de prosa poètica. La fluïdesa amb què avança l'obra és tan implícita que quan les ones indòmites del mar bretó us absorbeixin sense deixar-vos inhalar una sola alenada, no us en queixareu pas. Quan us escupin a la costa de la realitat, caminareu desorientats per les platges de la nostàlgia sense poder evitar de retornar a la innocència que vau deixar enrere.»

Espero que us deixeu embolcallar per l'onada de prosa poètica i sensual de Colette i redescobriu aquesta meravellosa autora.

Blanca Pujals

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia'ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avís legal](#) i [política de privacitat](#).

Blanca Pujals

Advocada i editora. Directora de les col·leccions Petits Plaers i Club Victòria i cap de premsa a Viena Edicions.